

Projekt

UCHWAŁA NR
RADY GMINY GASZOWICE

z dnia 2024 r.

w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Gaszowice na lata 2025-2027

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. 2024 r. poz. 1465ze zm.), art. 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz.U. z 2024 r. poz. 177 ze zm.)

**na wniosek Wójta Gminy
Rada Gminy Gaszowice
uchwała, co następuje:**

§ 1. Przyjąć do realizacji Program Wspierania Rodziny dla Gminy Gaszowice na lata 2025 - 2027, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Gaszowice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2025 r.

Załącznik do uchwały Nr
Rady Gminy Gaszowice
z dnia 2024 r.

**Program Wspierania Rodziny
na lata 2025-2027
dla Gminy Gaszowice**

Wprowadzenie	3
I. Diagnoza	5
II. Rola Ośrodka Pomocy Społecznej we wspieraniu rodziny	5
1. Pomoc Społeczna	5
2. Świadczenia Rodzinne	7
3. Karta dużej rodziny, dodatki mieszkaniowe oraz pomoc materialna dla uczniów	8
4. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy	9
5. Wspieranie rodziny.....	10
6. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Rybniku.....	11
III. Rola pozostałych instytucji Gminy Gaszowice we wspieraniu rodziny	12
1. Placówki oświatowe	12
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	12
3. Prywatny Gabinet Psychoterapii Adam Wawoczny.....	13
4. Punkt Konsultacyjny przy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	13
5. Stowarzyszenie Sumina na rzecz Odnowy i Rozwoju Górnego Śląska	14
6. Współpraca z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną	15
7. Ośrodek Kultury i Sportu w Gaszowicach oraz Ośrodek Kultury Zameczek w Czernicy	15
8. Stowarzyszenie Działań Lokalnych Spichlerz	15
9. Stowarzyszenie URWIS	15
10. Służba zdrowia	15
11. Parafie Katolickie	16
IV. Cele programu	16
V. Źródła finansowania	17
VI. Monitoring projektu	17
VII. Odbiorcy Gminnego Programu Wspierania Rodziny	17
VIII. Realizatorzy programu	17
IX. Podsumowanie	18

Wprowadzenie

Rodzina stanowi integralną część społeczeństwa, jego najmniejszą, a zarazem podstawową komórkę. Jest najważniejszą grupą społeczną. Rodzina jest pierwszym i podstawowym środowiskiem wychowawczym dziecka. Tutaj nabywa ono wiedzę o otaczającym je świecie, panujących między ludźmi stosunkach. Uczy się wyrażać swoje uczucia i emocje, oraz wartościowania co jest dobre, a co złe. Wychowują się w niej kolejne pokolenia, które w późniejszym okresie swojego życia kreują społeczeństwo. Rodzina kształtuje osobowość młodego pokolenia, postawę społeczną i wyznacza koleje jego losu.

W obecnych czasach współczesną rodzinę coraz częściej dotykają zjawiska bezrobocia, ubóstwa, przemocy, nałogu oraz trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Wielopropblemowość i złożoność tych zjawisk wymaga interdyscyplinarnych rozwiązań. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrz rodzinne ulegają zaburzeniu, a zachowania poszczególnych członków stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi, moralnymi oraz z oczekiwaniami społecznymi.

Wobec powyższego celem polityki prorodzinnej państwa z punktu widzenia ochrony dobra dziecka jest wspieranie i pomoc ukierunkowana na przezwyciężanie trudności i usamodzielnienie, poprzez wskazanie sposobów wyjścia z sytuacji kryzysowej i odpowiednie wsparcie materialne.

Obowiązek opracowania i realizacji programu wspierającego rodzinę nakłada na gminy Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Do zadań własnych gminy zgodnie z w/w ustawą należy:

- opracowanie i realizacja 3- letnich gminnych programów wspierania rodziny
- tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny
- tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo -wychowawczych poprzez:
 - zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa
 - organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających
 - prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci
 - podnoszenie kwalifikacji przez asystentów rodziny
 - kosztów związanych z udzieleniem pomocy, o której mowa w art. 29 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej tj. kosztów pomocy ponoszonych przez rodziny wspierającej
- współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym
- sporządzenie sprawozdań rzeczowo - finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie.
- prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Podstawowym założeniem Programu Wspierania Rodziny na lata 2025 -2027 dla Gminy Gaszowice jest utworzenie spójnego, scentralizowanego systemu wsparcia dzieci oraz wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Wszelkie działania służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny powinny być zintegrowane i uwzględniać prawo do zachowania tożsamości dziecka i jego prawa do utrzymania kontaktów z rodzicami. Program zakłada wprowadzenie nowych form pomocy rodzinie w zależności od potrzeb. Realizowane w ramach Programu zadania koncentrować będą się nie tylko na dziecku, ale także na całej rodzinie, jako podstawowej komórce społecznej, przede wszystkim w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej.

Zapisy programu są spójne z aktami ustawodawstwa krajowego i lokalnego, takimi jak:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t. j. Dz. U. 2023 r., poz. 1923)
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. 2024 r., poz. 177 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. 2023 r., poz. 1939)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t. j. Dz. U. 2024 r., poz. 424 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. 2024 r., poz. 1283)
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. 2023 r., poz. 2151)
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t. j. Dz. U. 2024 r., poz. 323 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t. j. Dz. U. 2023 r., poz. 1993)
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (t. j. Dz. U. 2024 r., poz. 1576)
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Gaszowice na lata 2024-2030 (załącznik do Uchwały Rady Gminy w Gaszowicach NR BR.0007.64.397.2024 z dnia 28 luty 2024 roku)
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Gaszowice na rok 2024 (załącznik do Uchwały Rady Gminy w Gaszowicach NR BR.0007.62.380.2023 z dnia 28 grudnia 2023)
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Gaszowice na lata 2020-2025 (załącznik do Uchwały Rady Gminy w Gaszowicach NR BR.0007.18.120.2020 z dnia 26 marca 2020).

I. Diagnoza

Gmina Gaszowice położona jest w powiecie rybnickim w południowo - zachodniej części województwa śląskiego. Gmina Gaszowice składa się z pięciu sołectw: Gaszowice (3028 osób), Szczerbice (2595 osób), Piece (1012 osób), Łuków Śląski (731 osób) i Czernica (2366 osób). Teren gminy Gaszowice na dzień 30 czerwca 2024 roku zamieszkuje łącznie 9732 osoby. Tabela nr 1 przedstawia dane dotyczące liczby mieszkańców gminy z podziałem na kobiety i mężczyzn w roku 2023 i pierwszej połowie 2024 roku.

Tabela nr 1: Liczba mieszkańców w gminie Gaszowice z podziałem na kobiety i mężczyzn w latach 2023 – 2024 (stan na 30.06.2024)

Wyszczególnienie	Liczba mieszkańców w 2023 roku	Liczba mieszkańców w 2024 roku
Kobiety	4934	4910
Mężczyźni	4850	4822
Suma	9784	9732

II. Rola Ośrodka Pomocy Społecznej we wspieraniu rodziny

Problemy społeczne mieszkańców Gminy Gaszowice głównie rozwiązuje Ośrodek Pomocy Społecznej, przy współpracy Sądu i jego organów pomocniczych, Policji, placówek oświatowych, placówek leczniczych, kościoła i środowiska lokalnego.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Gaszowicach powstał w 1990 roku. Od początku swojej działalności OPS udziela pomocy osobom z terenu gminy, które wymagają pomocy w samodzielnym egzystowaniu i zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych. OPS wspomaga aktywizację społeczno - zawodową tych osób.

Ustawa o pomocy społecznej bardzo jasno definiuje pomoc społeczną. Zgodnie z art. 2 powyższej ustawy: "Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości".

Rodziny które zostały objęte wsparciem w sytuacji wymagającej pomocy mogą skorzystać z następujących form wsparcia udzielonych przez pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej:

1. Pomoc Społeczna:

- Udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku i niezbędnego ubrania
- Przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych
- Przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych
- Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych
- Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego
- Przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych
- Pracę socjalną

- Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych w miejscu zamieszkania
- Dożywianie dzieci w szkołach i przedszkolach
- Zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych
- Sprawianie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym
- Kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt
- Pomoc osobom mającym trudności z przystosowaniem się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego
- Opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych
- Zapewnienie najuboższym mieszkańcom dostępu do Programu Funduszy Europejskich na Pomoc Żywnościową 2021-2027 współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej.

Najczęstszym powodem do korzystania przez rodziny ze świadczeń pomocy społecznej są kolejno: ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, długotrwała choroba, niepełnosprawność i bezrobocie.

Tabela nr 2 przedstawia powody przyznania pomocy w Gminie Gaszowice zgodnie z ustawą o pomocy społecznej w latach 2023 i 2024.

Tabela nr 2: Powody przyznawania pomocy w latach 2023 – 2024 (stan na 30.06.2024)

Lata:	2021		2024	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	63	89	55	81
Sieroctwo	0	0	0	0
Bezdomność	4	4	5	5
Przemoc domowa	22	68	12	38
Bezrobocie	37	69	35	67
Niepełnosprawność	39	69	30	50
Długotrwała lub ciężka choroba	41	64	20	31
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych, prowadzenie gospodarstwa domowego	47	112	31	78
Trudności w przystosowaniu życia po opuszczeniu zakładu karnego	5	5	4	5
Alkoholizm	21	37	20	31
Narkomania	0	0	0	0
Zdarzenie losowe	0	0	2	2
Sytuacja kryzysowa, klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa w tym wielodzietność	6	35	6	34
Trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali status uchodźcy	0	0	0	0

2. Świadczenia Rodzinne:

Zadania określone ustawą o świadczeniach rodzinnych obejmują w szczególności przyznawanie oraz wypłatę niżej wymienionych świadczeń:

- Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami
- Świadczenie opiekuńcze:
 - Zasiłek pielęgnacyjny
 - Świadczenie pielęgnacyjne
 - Specjalny zasiłek opiekuńczy
 - Zasiłek dla opiekuna
- Świadczenie rodzicielskie
- Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka.

Ponadto wypłacane są świadczenia określone ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawą o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" oraz wsparcie dla rodzin otrzymane z Programu „Gaszowicki Bon Żłobkowy”.

Tabela nr 3: Liczba świadczeń rodzinnych oraz kwoty przyznanej pomocy w latach 2023 – 2024 (stan na 30.06.2024)

Rodzaj świadczenia	Liczba świadczeń w 2023 roku	Kwota świadczeń wypłaconych w 2023 roku	Liczba świadczeń w 2024 roku	Kwota świadczeń wypłaconych w 2024 roku
Zasiłek rodzinny wraz z dodatkami	1 381	154 148,06 zł	451	51 710,42 zł
Zasiłek pielęgnacyjny	2 909	627 878,00 zł	1 500	323 976,00 zł
Świadczenie pielęgnacyjne	442	1 077 894,00 zł	241	713 748,00 zł
Specjalny zasiłek opiekuńczy	0	0,00 zł	0	0,00 zł
Zasiłek dla opiekuna	11	6 820,00 zł	0	0,00 zł
Świadczenie rodzicielskie	140	128 338,00 zł	50	48 920,00 zł
Becikowe	14	14 000,00 zł	12	12 000,00 zł
Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	387	172 235,44 zł	178	78 800,00 zł
Świadczenie "Za życiem"	1	4000 zł	0	0 zł
Gaszowicki Bon Żłobkowy	23	6 900,00 zł	12	3 600,00 zł

3. Karta dużej rodziny, dodatki mieszkaniowe oraz pomoc materialna dla uczniów

Dodatek mieszkaniowy jest świadczeniem pieniężnym mającym na celu dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkaniowego. Przysługuje:

- najemcom oraz podnajemcom lokali mieszkalnych
- osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych, do których przysługuje im spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego
- osobom, mieszkającym w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach, stanowiących ich własność i właścicielom samodzielnych lokali mieszkalnych
- innym osobom, mającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego i ponoszącym wydatki, związane z jego zajmowaniem
- osobom, zajmującym lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, oczekującym na przysługujący im lokal zamienny albo socjalny.

Poniższa tabela zawiera liczbę wypłaconych dodatków mieszkaniowych w roku 2023 i pierwszej połowie 2024 roku.

Tabela nr 4: Dodatki mieszkaniowe w latach 2023 – 2024 (stan na 30.06.2024)

Zadanie	Ilość świadczeń wypłaconych w 2023 roku	Kwota świadczeń wypłaconych w 2023 roku	Ilość świadczeń wypłaconych w 2024 roku	Kwota świadczeń wypłaconych w 2024 roku
Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	14	4288,21 zł	8	1594,69 zł

Rodzice uczniów w trudnej sytuacji materialnej mogą ubiegać się o przyznanie stypendium szkolnego oraz dodatku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego. Stypendium szkolne może otrzymać uczeń znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie, w szczególności gdy w rodzinie tej występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, alkoholizm, narkomania, a także gdy rodzina jest niepełna. Stypendium szkolne udzielne jest w następujących formach:

- całkowite lub częściowe pokrycie kosztów udziału w zajęciach artystycznych, sportowych, języków obcych, wyrównujących deficyty rozwojowe oraz innych zajęciach poszerzających wiedzę i zainteresowania ucznia, a także wyjazdów na tzw. zielone szkoły i organizowane przez szkołę wycieczki o charakterze edukacyjnym,
- pomoc rzeczowa o charakterze edukacyjnym tj. w szczególności zakup podręczników, pomocy naukowych, przyborów szkolnych itp.,
- całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów ponoszonych przez uczniów szkół oraz słuchaczy kolegiów w związku z pobraniem nauki poza miejscem zamieszkania, np.: imiennych biletów na dojazd do i ze szkoły, zakwaterowania w bursie, internacie lub stacji, posiłków w stołówce szkolnej, internatu lub prowadzonej przez inny podmiot.

Podczas ubiegania się o stypendium szkolne brana jest pod uwagę wysokość dochodu w przeliczeniu na członka rodziny.

Poniższa tabela prezentuje pomoc materialną dla uczniów.

Tabela nr 5: Pomoc materialna dla uczniów w latach 2023 – 2024 (stan na 30.06.2024)

Zadania	Ilość przyznanych świadczeń w roku 2023	Kwota wypłaconych świadczeń w roku 2023	Ilość przyznanych świadczeń w roku 2024	Kwota wypłaconych świadczeń w roku 2024
Stypendia szkolne	5	5 108,56 zł	0	0 zł
Dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	234	8 901,72 zł	56	344,76 zł

Atrakcyjna formę wsparcia dla rodzin stanowi ogólnopolska „Karta Dużej Rodziny”. Karta Dużej Rodziny to program prowadzony na podstawie ustawy o Karcie Dużej Rodziny od 1 stycznia 2015 r. Jest to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin wielodzietnych zarówno w instytucjach publicznych jak i w firmach prywatnych na terenie całego kraju. Jej posiadacze mają możliwość tańszego korzystania z oferty instytucji kultury, ośrodków rekreacyjnych czy księgarni na terenie całego kraju. Posiadanie karty ułatwia więc dużym rodzinom dostęp do rekreacji oraz obniża koszty codziennego życia. Karta zapewnia także zniżki przy zakupie jedzenia i kosmetyków, odzieży i obuwia, zabawek a nawet paliwa. Obniża także koszty rachunków za usługi telekomunikacyjne czy bankowe. Pozwala na tańsze przejazdy komunikacją publiczną oraz kolejową. Karta ma formę dyskietki, zaś od 1 stycznia 2018 r. jej posiadacze mogą ubiegać się o przyznanie Karty w formie elektronicznej – aplikacji na urządzenia mobilne. W 2023 roku w ramach ogólnopolskiego programu „Karty Dużej Rodziny” wydano: 499 kart w formie tradycyjnej i elektronicznej w tym 248 kart w formie tradycyjnej oraz 251 kart w formie elektronicznej. Do 30 czerwca 2024 r. wydano 101 kart w formie tradycyjnej i elektronicznej w tym 53 karty w formie tradycyjnej i 48 karty w formie elektronicznej.

4. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej

Zespół Interdyscyplinarny powołany jest przez Wójta Gminy. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia i organizacji pozarządowych oraz kuratorzy. Obsługę organizacyjno-techniczną zespołu zapewnia Ośrodek Pomocy Społecznej. Celem działania Zespołu jest diagnozowanie problemu przemocy domowej, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w celach zapobiegawczych oraz podejmowanie interwencji w środowiskach dotkniętych problemem przemocy.

Cele te dokonywane są poprzez:

- koordynowanie wszelkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy ofiarom przemocy,
- szybkie i skuteczne podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa ofiarom przemocy,
- podejmowanie działań zmierzających do zatrzymania przemocy domowej i planowanie pomocy.

Konieczne jest opracowywanie i realizacja indywidualnych planów pomocy i inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc, a następnie monitorowanie sytuacji w tych rodzinach. Do zadań zespołu należy również dokumentowanie podejmowanych działań, a także ich efektów. Dane dotyczące liczby rodzin objętych procedurą "Niebieskiej Karty" w latach 2023 i 2024 zawiera Tabela nr 6.

Tabela nr 6: Rodziny objęte procedurą "Niebieskiej Karty" w latach 2023 – 2024 (stan na 30.06.2024)

Zadania	2023	2024
Liczba przyjętych formularzy "Niebieskiej Karty"	9	4
Liczba rodzin objętych procedurą "Niebieskiej Karty"	21	11
Liczba osób wskazanych jako doświadczających przemocy w tym:	42	18
-osoby dorosłe (kobiety/mężczyźni)	21	10
-osoby małoletnie	21	8
Liczba spotkań grup diagnostyczno - pomocowych	59	35
Liczba zakończonych procedur "Niebieskiej Karty" ze względu na:	13	7
- ustanie przemocy, zaprzestanie dalszej i zrealizowanie planu pracy	13	7
- brak zasadności i podejmowania działań	0	0
Liczba odebranych dzieci w trybie art.12a ustawy	0	0
Liczba zgłoszeń:	1	0
- liczba grup diagnostyczno - pomocowych	2	0

5. Wspieranie rodziny

W 2011 roku ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyła na gminy obowiązek udzielania pomocy rodzinom dysfunkcyjnym z dziećmi. Pomoc owa jest realizowana poprzez asystenta rodziny. Jest to osoba wspierająca rodzinę w przezwyciężaniu trudności związanych z opieką i wychowaniem małoletnich dzieci. Celem wsparcia jest to, aby w przyszłości rodzina samodzielnie potrafiła pokonywać trudności życiowe. Jest to osoba towarzysząca komuś, współobecna, pomagająca, będącą w pogotowiu. Asystent rodziny towarzyszy rodzicom we wprowadzeniu zmian w swoim myśleniu, zachowaniu oraz otoczeniu, koniecznych do tego, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i prawidłowemu rozwojowi dzieci. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. Asystent rodziny zostaje przyznany na wniosek pracownika socjalnego, wniosek instytucji, lub na mocy postanowienia sądu. Rodzina przeżywająca trudności musi wyrazić zgodę na wsparcie ze strony asystenta rodziny i powinna brać aktywny udział w procesie zmiany. Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekraczać 15. Asystent po zakończeniu współpracy przez okres 3 miesięcy monitoruje sytuację rodziny. Poniższa tabela przedstawia rodziny objęte wsparciem asystenta w roku 2023 i na dzień 30.06.2024 roku.

Tabela nr 7: Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny w latach 2023 – 2024 (stan na 30.06.2024)

Wyszczególnienie	2023	2024
Liczba rodzin korzystających z usług asystenta rodziny	19	17
Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	42	37
Liczba asystentów rodziny	1	1

W przypadku, gdy dochodzi do sytuacji kryzysowej, zagrażającej zdrowiu lub życiu dziecka, gdy zostały wyczerpane wszelkie możliwe formy wsparcia rodziny, a rodzice nie są w stanie pełnić funkcji opiekuńczo-wychowawczej, niezbędne jest zabezpieczenie dziecka poprzez umieszczenie w pieczy zastępczej. Zgodnie z wolą ustawodawcy umieszczenie w pieczy zastępczej ma charakter czasowy - do momentu ustania przyczyn uniemożliwiających pobyt dziecka w rodzinie albo do czasu umieszczenia dziecka w rodzinie adopcyjnej. Decyzja sądu o umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej jest odwracalna. Rodzice mogą ubiegać się o ponowne przejęcie pełnej opieki nad dziećmi, a podczas pobytu dzieci w pieczy zastępczej mają prawo do kontaktów. OPS Gaszowice współfinansuje koszty pobytu dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo - wychowawczych. Poniższa tabela przedstawia koszty utrzymania dzieci.

Tabela nr 8: Koszty utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo - wychowawczych w latach 2023 – 2024 (stan na 30.06.2024)

Wyszczególnienie	Koszty utrzymania w 2023 roku	Koszty utrzymania w 2024 roku
Rodziny zastępcze	75 252,08 zł	44 912,99 zł
Placówki opiekuńczo - wychowawcze	25 558,50 zł	7 624,60 zł

Tabela nr 9: Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej w latach 2023 – 2024 (stan na 30.06.2024)

Wyszczególnienie	2023	2024
Łączna liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej	13	14
Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo - wychowawczych	1	2
Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych	12	12

6. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Rybniku

Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Rybniku w celu wsparcia rodzin przeżywających trudności opiekuńczo - wychowawcze. Współpraca ta ma na celu stworzenie odpowiednich warunków powrotu dziecka do rodzinnego domu. Mieszkańcy zamieszkujący teren

gminy Gaszowice w siedzibie PCPR mogą skorzystać z bezpłatnych porad radcy prawnego, psychologa i psychoterapeuty rodzinnego. PCPR prowadzi również Punkt Interwencji Kryzysowej.

III. Rola pozostałych instytucji Gminy Gaszowice we wspieraniu rodziny

1. Placówki oświatowe

Bardzo ważną rolę w systemie wspierania rodziny pełnią placówki oświatowe. Ich główną rolą jest edukowanie oraz wsparcie rozwoju dzieci i młodzieży. Dziecko najczęściej doświadcza procesów socjalizacyjnych w grupie przedszkolnej. Przedszkole lub szkoła jest miejscem, które jako pierwsze może dostrzec problemy dziecka, gdy zmieni się jego zachowanie, relacje z rówieśnikami są trudniejsze bądź pojawiają się nieobecności. W Gminie Gaszowice funkcjonują następujące placówki oświatowe:

- Przedszkole im. Przyjaciół Kubusia Puchatka w Gaszowicach
- Przedszkole "Bajkowe Wzgórze" w Czernicy
- Niepubliczne przedszkole "Tęczowa Kraina" w Gaszowicach
- Zespół Szkolno – Przedszkolny im. Zygmunta Biernackiego w Szczerbicach
- Zespół Szkolno – Przedszkolny im. Ziemi Śląskiej w Piecach
- Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Gaszowicach
- Szkoła Podstawowa im. Henryka Mikołaja Góreckiego w Czernicy.

2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Komisja inicjuje działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Komisja podejmuje działania zmierzające do orzeczenia wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązkowego leczenia w zakładzie leczenia odwykowego. Komisja działa na podstawie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz w oparciu o Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Gaszowice na rok 2024.

Zadania Komisji:

- wydawanie postanowień dotyczących zgodności lokalizacji punktu sprzedaży napojów alkoholowych z uchwałą Rady Gminy Gaszowice
- prowadzenie kontroli przestrzegania warunków i zasad sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych na podstawie upoważnienia Wójta Gminy Gaszowice
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych

- prowadzenie działań zmierzających do poddania się leczeniu odwykowemu osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od pracy albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny
- podejmowanie zadań wynikających z ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego
- wnioskowanie do sądu o ustanowienie kuratora na czas trwania leczenia.

Tabela nr 10: Działania podejmowane przez GKRPA w latach 2023 – 2024 (stan na 30.06.2024)

Podejmowane czynności	Ilość złożonych wniosków, przeprowadzonych rozmów, udzielonych porad w 2023 roku	Ilość złożonych wniosków, przeprowadzonych rozmów, udzielonych porad w 2024 roku
Ilość osób którym udzielono pomocy	73	52
Ilość postępowań wobec osób uzależnionych	22	19
Postępowania zakończone	12	8
Rozmowy motywacyjno - interwencyjne z osobami nadużywającymi alkoholu	98	71
Udzielone informacji i porad (w tym rozmowy telefoniczne oraz za pośrednictwem e-mail)	111	95

3. Prywatny Gabinet Psychoterapii Adam Wawoczny

Pan Adam Wawoczny należy do Śląskiego Stowarzyszenia Psychoterapeutów, utworzonego w 1999 roku. Jest to pierwsza organizacja grupująca psychoterapeutów w naszym regionie. Obecnie zrzeszono ponad 140 psychoterapeutów z województwa śląskiego i opolskiego, w tym kilkunastu superwizorów psychoterapii oraz kilku superwizorów-aplikantów.

Celem Gabinetu Psychoterapii jest:

- rozwijanie i propagowanie stosowania profesjonalnych metod psychoterapii
- rozpowszechnianie standardów wyszkolenia psychoterapeutów zgodnych ze stosowanymi w Unii Europejskiej
- wspieranie i promowanie osób oraz instytucji stosujących psychoterapię w sposób profesjonalny
- tworzenie w naszym regionie sieci ośrodków zapewniających odpowiednio wysoki poziom leczenia psychoterapią.

4. Punkt Konsultacyjny przy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Głównymi zadaniami Punktu Konsultacyjnego Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest:

- pełnienie cotygodniowych dyżurów w PK oraz przyjmowanie stron w innych możliwych terminach (poza wyznaczonym terminem)
- monitorowanie sytuacji rodzin objętych tzw. okresem próby
- wezwania stron i zapraszanie na rozmowy profilaktyczno-wychowawcze oraz motywujące
- sporządzanie dokumentacji do wniosków przekazanych przez Komisję
- powoływanie biegłych z zakresu uzależnień (psycholog i psychiatra)
- konsultacje z biegłymi oraz przekazywanie dokumentacji biegłym i jej odbiór po badaniach
- kierowanie informacji lub wniosków o leczenie do sądu
- udział w posiedzeniach sądowych dotyczących osób uzależnionych, wobec których kierowano wnioski
- uczestnictwo w szkoleniach oraz naradach, warsztatach i konsultacjach o tematyce profilaktyki antyalkoholowej i antynarkotykowej
- współpraca z pedagogami i dyrekcjami szkół na terenie Gminy Gaszowice w celu zapewnienia sprawnego przebiegu informacji o osobach i rodzinach z problemem alkoholu lub narkomanii
- prowadzenie konsultacji i porad dla współuzależnionych.

5. Stowarzyszenie Sumina na rzecz Odnowy i Rozwoju Górnego Śląska

Organizacja pożytku publicznego funkcjonująca od 2010 r., która prowadzi szeroko rozumianą pomoc na rzecz osób potrzebujących. W tym zakresie pomaga zbierać środki na leczenie, rehabilitację, sprzęt ortopedyczny itp. dla podopiecznych Stowarzyszenia. Prócz tego prowadzi szeroką działalność na rzecz rozwoju kultury na obszarach wiejskich. Stowarzyszenie prowadzi punkt nieodpłatnej pomocy prawnej. Popiera, promuje i prowadzi wszelkie działania związane z kreowaniem współczesnej kultury, odnowy i rozwoju regionalnej tożsamości kulturowej szczególnie młodszego pokolenia poprzez działania i edukację społeczną, artystyczną i medialną. Podniesienie znaczenia miejscowości wiejskich Górnego Śląska w kraju i Europie. Ograniczenie bezrobocia. Modernizacja i budowa przestrzeni publicznych i przestrzeni centrum zaspakajania potrzeb społeczno-kulturalnych, ochrona dóbr środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego. Ograniczanie i zapobieganie przestępczości zwłaszcza wśród ludzi młodych. Właściwa organizacja czasu wolnego mieszkańców. Promocja zdrowego stylu życia wolnego od nałogów. Działania na rzecz ochrony zdrowia, propagowanie trzeźwości i bezpieczeństwa wśród uczestników ruchu drogowego. Propagowanie twórczej postawy życiowej opartej na wartościach chrześcijańskich oraz wspieranie osób i organizacji podejmujących takie działania.

Stowarzyszenie na terenie Gaszowic prowadzi placówki wsparcia dziennego o charakterze opiekuńczym. Placówki działają w każdym z sołectw w Gminie. Organizują w szczególności:

- zajęcia wychowawcze, dydaktyczne, specjalistyczne
- kulturotwórcze, sportowe i inne zgodnie z zainteresowaniami wychowanków
- zajęcia wyrównawcze i terapeutyczne

- poradnictwo i zajęcia dla rodziców
- zajęcia otwarte dla dzieci nie będących wychowankami Świątlicy, w tym programy profilaktyczne
- dożywianie
- imprezy środowiskowe, kulturalno-oświatowe, plenerowe i inne.

6. Współpraca z Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną

Mieszkańcy gminy Gaszowice mają możliwość skorzystania z Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Rybniku, świadczącej usługi dla dzieci od urodzenia do ukończenia edukacji szkolnej. W placówce jest udzielona specjalistyczna pomoc w zakresie rozwoju psychofizycznego, emocjonalnego i społecznego dzieci oraz młodzieży. Korzystanie z poradni jest bezpłatne i dobrowolne. Pracownicy poradni (pedagodzy, logopedzi, psychologodzy) prowadzą indywidualne badania dotyczące problemów ucznia z trudnościami dydaktycznymi, wychowawczymi i emocjonalnymi. Poradnia wspiera również rodziny poprzez grupy wsparcia oraz terapie rodzinne.

7. Ośrodek Kultury i Sportu w Gaszowicach oraz Ośrodek Kultury Zameczek w Czernicy

W gminie Gaszowice znajdują się dwa ośrodki kultury, których głównymi założeniami są:

- budowanie strategii rozwoju opartą o analizę lokalnej sytuacji społeczno-materialnej
- stwarzanie możliwości wielostronnej edukacji kulturalnej
- angażowanie artystów w życie kulturalne społeczności lokalnych
- integrowanie społeczności lokalnej za pomocą działań kulturalnych
- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i jego skutkom
- przyczynianie się do rozwoju gminy.

8. Stowarzyszenie Działań Lokalnych Spichlerz

Stowarzyszenie Działań Lokalnych Spichlerz powstało w październiku 2012 r. Przed jego zawiązaniem grupa tworzących go później społeczników realizowała w sposób nieformalny działania społeczne. Działania Stowarzyszenia od początku skupiają się wokół zabytkowego XIX-wiecznego pałacu von Rothów. Organizacja zajmuje się pielęgnacją lokalnej historii, tradycji i kultury. Stowarzyszenie Spichlerz ma na swoim koncie organizację pikników historycznych, szeregu spotkań – happeningów, publikacje książkowe, spektakle historyczne oraz własną stronę internetową. Wszystkie te przedsięwzięcia są skutkiem dobrej organizacji, zaangażowania społecznego i wsparcia finansowego w postaci pozyskanych grantów.

9. Stowarzyszenie URWIS

Stowarzyszenie URWIS jest organizacją pozarządową, która powstała w 2010 roku, działa na rzecz społeczności lokalnej, szczególnie na rzecz dzieci oraz pozytywnie angażuje ową społeczność do różnego typu pikników, warsztatów dla dzieci, rajdów rodzinnych. Podczas wakacji grupa URWIS skupia się głównie na działaniach dla najmłodszych.

10. Służba zdrowia

Usługi z zakresu podstawowej opieki medycznej na terenie gminy Gaszowice świadczą niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej: NZOZ Gaszowice oraz NZOZ „Servimed” w Czernicy. Na terenie gminy Gaszowice funkcjonują również trzy gabinety stomatologiczne oraz gabinet ginekologiczny Femed, który prowadzi szkołę rodzenia dla kobiet w ciąży. Większość z w/w placówek oparta jest na kontraktach podpisanych z Narodowym Funduszem Zdrowia.

11. Parafie Katolickie

Na terenie gminy Gaszowice znajdują się trzy parafie: Parafia Opatrzności Bożej w Gaszowicach, Parafia pw. Maksymiliana Marii Kolbego w Szczerbicach i Parafia Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski w Czernicy które prowadzą działalność pomocową poprzez dożywianie dzieci, zbiórki żywności oraz odzieży i różnego typu akcje charytatywne.

IV. Cele programu

Cel główny:

Tworzenie optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych w gminie Gaszowice.

Tabela nr 10: Cele szczegółowe, zadania i zakładane rezultaty programu

Cel 1	Zapewnienie rodzinom profesjonalnej pomocy i wsparcia w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych
Zadania	<ul style="list-style-type: none">- Wspieranie rodziców w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej poprzez współpracę z asystentem rodziny- Prowadzenie wszechstronnej pracy socjalnej z rodziną w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej (np. poprzez projekty socjalne i pracę z grupą, kontrakty socjalne)- Motywowanie do podjęcia leczenia przez osoby uzależnione- Kierowanie do szkoły dla rodziców- Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej- Podejmowanie działań w celu pozostawienia dzieci w rodzinie biologicznej oraz przywrócenie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej rodzinom biologicznym- Indywidualne prowadzenie treningów higienicznych, ekonomicznych i umiejętności załatwiania spraw urzędowych przez asystenta rodziny
Zakładane rezultaty	<ul style="list-style-type: none">- Poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi- Poprawa sytuacji dziecka w rodzinie- Przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej oraz stworzenie warunków umożliwiających powrót dzieci z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej
Cel 2	Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży
Zadania	<ul style="list-style-type: none">- Udzielanie pomocy w formie: stypendiów, zasiłków szkolnych, wyprawki szkolnej, specjalnych rządowych programów pomocy dzieciom i uczniom

	- Prowadzenie placówek wsparcia dziennego - Realizowanie programów profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży
Zakładane rezultaty	- Poprawa sytuacji dziecka w rodzinie - Poprawa sytuacji finansowej w środowisku rodzinnym
Cel 3	Zapewnienie wsparcia i pomocy kobietom w ciąży oraz rodzinom przeżywającym trudności w związku z pojawieniem się w rodzinie dziecka niepełnosprawnego
Zadania	- Wspieranie rodziców poprzez współpracę z asystentem rodziny - Udzielenie wsparcia psychologicznego - Współpracę z instytucjami, stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dziecka i rodziny
Zakładane rezultaty	- Udzielenie koniecznego wsparcia i pomocy kobietom w ciąży oraz rodzinom przeżywającym trudności w związku z pojawieniem się w rodzinie dziecka niepełnosprawnego
Cel 4	Zapewnienie kobietom w ciąży dostępu do informacji oraz poradnictwa w zakresie rozwiązań wspierających rodzinę
Zadania	- Prowadzenie poradnictwa dla kobiet w ciąży przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej - Udzielenie informacji w zakresie dostępu do instrumentów polityki na rzecz rodziny - Koordynacja wsparcia podejmowana przez asystenta rodziny na wniosek osób
Zakładane rezultaty	- Dostęp do poradnictwa w zakresie pielęgnacji i opieki nad niemowlęciem - Dostęp do informacji o przysługujących świadczeniach

V. Źródła finansowania

- Budżet Państwa
- Budżet Gminy
- Środki pozyskiwane z zewnątrz

VI. Monitoring programu

Monitoring realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny będzie opierał się na gromadzeniu i analizowaniu danych będących w posiadaniu Ośrodka Pomocy Społecznej w Gaszowicach. Zebrane informacje pozwolą na ocenę dotychczasowych oraz planowanie dalszych działań w celu zapewnienia najlepszych efektów podejmowanych inicjatyw.

Monitoring Programu będzie się odbywał w formie sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodzin oraz przedstawienia potrzeb – przedkładanego Radzie Gminy w Gaszowicach w terminie do dnia 31 marca każdego roku.

VII. Odbiorcy Gminnego Programu Wspierania Rodziny

Odbiorcami Gminnego Programu Wspierania Rodziny są rodziny z terenu gminy Gaszowice ze szczególnym uwzględnieniem rodzin z trudnościami w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Ponadto odbiorcami będą kobiety w ciąży oraz rodziny przeżywające trudności w związku z pojawieniem się w rodzinie dziecka z ciężkim nieodwracalnym upośledzeniem lub nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu.

VIII. Realizatorzy programu

Głównym realizatorem Programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Gaszowicach poprzez działalność asystentów rodziny, pracowników socjalnych, Placówek Wsparcia Dziennego przy współpracy z :

- Urzędem Gminy w Gaszowicach
- Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Placówkami oświatowymi (przedszkola, szkoły)
- Gminnymi Ośrodkami Kultury
- Policją
- Służbą zdrowia
- Organizacjami Pozarządowymi
- Sądem, Kuratorami
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Rybniku.

IX. Podsumowanie

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2025-2027 dla Gminy Gaszowice zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, a w szczególności dzieci.

Przedstawione w Programie działania mają charakter subsydiarny, wspierający rodziny, mający wzmocnić ich zasoby i kompetencje w wypełnianiu funkcji rodzicielskich. Działania te mają systemowo wspierać rodziny, które doświadczają trudności opiekuńczo-wychowawczych, a w konsekwencji pozwolą rodzinom odzyskać poczucie własnej sprawczości i powrócić do prawidłowego wykonywania zadań i funkcji wynikających z jej istoty. Pozwolą również zatrzymać dziecko w jego rodzinie naturalnej lub umożliwią powrót do niej w razie czasowego umieszczenia w pieczy zastępczej. Osiągnięcie tego celu będzie możliwe tylko przy współpracy instytucji powołanych do wspierania rodziny podmiotów, przy współpracy i współdziałaniu ze strony rodzin, gdyż osiągnięcie zakładanych celów w znacznej mierze jest zależne od członków rodzin, ich motywacji do zmiany sytuacji i przezwyciężania trudności.

Aby skutecznie zapobiec dysfunkcji rodzin konieczne jest zaangażowanie się wszystkich instytucji, które działają na rzecz rodziny. Zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci i młodzieży może zapobiec powielaniu nieprawidłowych wzorców w przyszłości. Ważne jest aby pomoc dla rodzin ubogich była bezpłatna.

Głównym efektem podejmowanych działań powinno być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa i ograniczenie patologii społecznych.